

บทที่ 4

ยาสูบในประเทศไทย : จากอดีตสู่ปัจจุบัน

บุหรี่ปั้กับคนไทย รู้จักกันมานานเท่าไรไม่มีหลักฐานแน่ชัด แต่สันนิษฐานว่าอย่างน้อยน่าจะได้มีการสูบบุสมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย เพราะมีการค้นพบกล่องยาสูบในสมัยนั้น (ถนอมศรี อินทนนท์, 2538) และได้มีการคาดประมาณอย่างค่อนข้างแน่ชัดว่า การมวนยาสูบในประเทศไทยมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยชาวเปอร์เซียเข้ามาเมืองไทยจากมาลาญ หรืออินเดีย ดังนั้น จึงมีการสูบในลักษณะใบยาหั่นมวนด้วยใบตอง ใบบัว หรือใบจากตากแห้ง ลักษณะการมวนจะมวนเป็นก้นแหลม การสูบยาด้วยการมวนนี้ คนไทยสมัยก่อนเรียกว่า "ยามวน" ต่อมาเรียกว่า "บุหรี่ปั้" ตามบันทึกของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาบำรงภูวณราชานุภาพ ได้อธิบายเรื่องบุหรี่ปั้ไว้ว่า มงซิเออร์ เดอ ลาลูแบร์ อัครราชทูตฝรั่งเศส สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เขียนไว้ในหมายเหตุเล่าเรื่องประเทศสยามว่าคนไทยชอบดูดยาโตปักโคชนิดจูน และใช้ยาสูบอย่างจูนกันทั้งผู้ชายและผู้หญิง ต่อมาในสมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระองค์เจ้าพระยากรมดรงค์ฤทธิ์ได้ทรงประดิษฐ์บุหรี่ปั้กันบ้านขึ้นเพื่อสูบ หรือเคี้ยวอมพร้อมกับหมาก จนมาถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีผู้คิดดัดแปลงบุหรี่ปั้กันบ้าน ด้วยการตัดยาเส้นออกให้พอดีกับวัสดุที่ใช้มวนเหมือนบุหรี่ปั้ในปัจจุบัน ต่างกันที่วัสดุที่ใช้มวนไม่ใช่กระดาษ แต่เป็นตองแห้ง ใบตองอ่อน ใบจาก ใบบัวและกลีบดอกบัว บุหรี่ปั้ชนิดกันบ้านตัดนี้ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในสมัยนั้น (โรงงานยาสูบ 2535 : โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2534 : สงวน อั้งคง, 2529 : สุภา มาลากุล อ่างในวรรณิกา วงศ์ไกรศรีทอง, 2528) จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับความนิยมในการใช้เส้นยาสูบจากต่างประเทศและการมวนยาสูบด้วยกระดาษจึงมีขึ้น

และในสมัยรัชกาลที่ 6 นั้นนอกจากคนไทยจะมวนบุหรี่ปั้สูบเอง โดยเรียกชื่อบุหรี่ปั้ที่มวนเองว่า "ไทยประคอง" ส่วนบุหรี่ปั้ที่มีผู้มวนไว้จำหน่ายก็มีอยู่หลายเจ้า เช่น บุหรี่ปั้สะพานโพ บุหรี่ปั้ไทยกั้ และบุหรี่ปั้ไทย ของบริษัทยาสูบสยาม เป็นต้น (สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ, 2532 ; อเนก นาวิกมูล, 2533)

ปุมหลังโรงงานยาสูบ

จนถึงในสมัยรัชกาลที่ 8 รัฐบาลไทยจึงได้จัดตั้งโรงงานยาสูบขึ้นเมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2482 โดยซื้อกิจการจากห้างหุ้นส่วน บุรพายาสูบ จำกัด (สะพานเหลือง) ดำเนินกิจการอุตสาหกรรมยาสูบ ภายใต้การควบคุมของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง รวมทั้งได้ซื้อโรงงานใบยาสูบ พร้อมกับกิจการเพาะปลูกใบยาสูบจากบริษัทต่างๆ อีกหลายบริษัทภายใต้ชื่อ "โรงงานยาสูบ กรมสรรพสามิต" เมื่อ พ.ศ. 2484 หลังจากนั้นใช้พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2486 ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ "การประกอบอุตสาหกรรมชิกาแรตเป็นการผูกขาดของรัฐ" ในระหว่างนี้แม้จะมีการโอนย้ายสังกัดของโรงงานยาสูบไปสังกัดกรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรมบ้าง สังกัดกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลังบ้าง อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 โรงงานยาสูบจึงเปลี่ยนมาเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลังโดยตรง

นับได้ว่ากิจการผลิตยาสูบในประเทศไทยในปัจจุบันเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ผูกขาดของรัฐ แม้ได้มีการร้องขอจากสหรัฐอเมริกา เพื่อให้บริษัทยาสูบสหรัฐเข้ามาลงทุนผลิตหรือร่วมลงทุนผลิตบุหรี่สหรัฐในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องมาตลอด แต่กระทรวงการคลังไม่อนุมัติ (โครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่, 2532 ข ; สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, 2529)

ปัจจุบัน อุตสาหกรรมการผลิตบุหรี่ในประเทศไทย โดยโรงงานยาสูบได้ผลิตบุหรี่ 19 ตรา (บุหรีกั๊กกรอง 13 ตรา และบุหรีไม่มีกั๊กกรอง 6 ตรา) และโรงงานยาสูบผลิตบุหรีได้ปีละประมาณ 2,000 ล้านซอง (คาดประมาณจากปริมาณการจำหน่าย) โดยปริมาณการผลิตเพิ่มสูงขึ้นตามจำนวนประชากรชาวไทยที่สูบบุหรีเพิ่มมากขึ้น (ในปีพ.ศ. 2536 ประชากรที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป เป็นผู้สูบบุหรี 11.6 ล้านคน) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2538)

การโฆษณาบุหรีในประเทศไทย

ในประเทศไทยได้มีการเริ่มโฆษณาบุหรีไทย ตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นมา ในทางหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆ (ช่วง ส.ค.- ต.ค. 2530) โดยเน้นประเด็นคุณภาพของกั๊กกรอง และมีการติดตั้งป้ายโฆษณาบริเวณข้างสนามกีฬาในการแข่งขันกีฬาต่างๆ

ส่วนบุหรีต่างประเทศ ซึ่งตามกฎหมายไทยไม่อนุญาตให้มีการนำเข้านั้น ได้มีการติดตั้งป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ตามถนนวิภาวดีรังสิต ตั้งแต่ปี 2528

ยิ่งกว่านั้น ได้มีความพยายามในการโฆษณาทางอ้อม โดยเป็นสปอนเซอร์สนับสนุนการแข่งขันกีฬาต่างๆ ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม 2530 และได้มีการ

โฆษณาทางโทรทัศน์ถึงการจัดการท่องเที่ยว โดยใช้ชื่อสินค้าว่า “มาร์ลโบโร คันทรีทัวร์” และมีเครื่องหมายการค้าของบุหรี่ยี่ห้อนี้ปรากฏออกมาทางโทรทัศน์ด้วย

ช่วงเดือนมกราคม 2531 - กุมภาพันธ์ 2532 บุหรี่ต่างประเทศหลายยี่ห้อได้ทุ่มโฆษณาในหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆ โดยใช้งบประมาณไปทั้งสิ้น 17,085,100 บาท ทั้งๆ ที่ยังไม่สามารถวางจำหน่ายในตลาดเมืองไทยได้ ทั้งนี้ด้วยคาดหวังว่าสามารถผลักดันให้รัฐบาลไทยเปิดตลาดบุหรี่ให้ตนเข้ามาขายได้

โครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ และสื่อมวลชนสาขาต่างๆ ได้เรียกร้องให้รัฐบาลมีมาตรการในการจัดการกับการโฆษณาบุหรี่ต่างประเทศดังกล่าว จนกระทั่งเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2531 กระทรวงการคลังได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีห้ามการโฆษณาบุหรี่ต่างประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการให้งดการโฆษณาบุหรี่ต่างประเทศในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในที่สาธารณะและสื่อทุกชนิด และให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคศึกษาช่องทางที่จะออกกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่

ปรากฏการณ์ดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ทางสื่อมวลชนต่างๆ และโครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ได้ทำจดหมายถึง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเปรม ติณสูลานนท์ เรียกร้องให้ออกกฎหมายห้ามการโฆษณาบุหรี่ ซึ่งทางสำนักนายกรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องต่อไปให้กระทรวงการคลัง โดยได้ทำจดหมายถึงเลขาธิการคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เรียกร้องให้ กบว.มีมาตรการดำเนินการต่อการโฆษณา เพราะเป็นการแอบแฝงการโฆษณาบุหรี่ทางโทรทัศน์ ซึ่งทางโครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ และสื่อมวลชนสาขาต่างๆ ได้เรียกร้องให้รัฐบาลมีมาตรการในการจัดการกับการโฆษณาบุหรี่ต่างประเทศดังกล่าว จนกระทั่งเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2531 กระทรวงการคลังได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีห้ามการโฆษณาบุหรี่ต่างประเทศ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการให้งดการโฆษณาบุหรี่ต่างประเทศในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในที่สาธารณะ และสื่อทุกชนิด และให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคศึกษาช่องทางที่จะออกกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่

แต่ยังมีการโฆษณาบุหรี่นอกตามที่สาธารณะและสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เนื่องจากมติดังกล่าวยังไม่สามารถเป็นผลในทางกฎหมาย ถึงแม้ว่ากระทรวงสาธารณสุขจะได้ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสื่อมวลชนต่างๆ ให้งดการโฆษณาบุหรี่นอก แต่ก็ไม่เป็นผลประการใด ยิ่งกว่านั้นบริษัทโฆษณาที่ถือสินค้าบุหรี่ต่างประเทศอยู่ต่างเร่งระดมเทงบที่เหลืออยู่ในมือออกไปให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ภารกิจอีกด้านหนึ่งที่ได้กระทำต่อเนื่องควบคู่มากับงานรณรงค์ก็คือ การเสนอ และท้วงติงนโยบายรัฐบาลชุดต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ ตั้งแต่ช่วงแรกของการเริ่มรณรงค์ ระหว่างปี 2529 - 2533 ซึ่งมีการรณรงค์คัดค้านการขยายโรงงานยาสูบ เสนอให้รัฐบาลออกกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่ รณรงค์คัดค้านการนำเข้าบุหรี่ต่างประเทศ และต่อมาขอให้มีการเพิ่มราคาบุหรี่ให้สูงขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

โดยจากหลักฐานการวิจัยพบว่า การขึ้นภาษีบุหรี่ จะมีผลเกี่ยวเนื่องกับวัยรุ่นที่จะเริ่มเข้ามาสูบบุหรี่มีจำนวนน้อยลง เพราะวัยรุ่นเป็นกลุ่มคนที่ยังไม่มีรายได้เป็นของตัวเอง

กฎหมาย และข้อห้ามโฆษณาบุหรี่

สำหรับประเทศไทยในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2532 ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา อาศัยความตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 กำหนดให้บุหรี่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก จึงห้ามโฆษณาด้วยสื่อโฆษณาทุกชนิด การโฆษณาบุหรี่จึงยุติลงในปลายเดือนกุมภาพันธ์นั่นเอง

ระยะต่อมาได้มีความพยายามในการโฆษณาของบริษัทผู้ผลิตบุหรี่ โดยแอบแฝงมาในรูปแบบต่างๆ เช่น เป็นสปอนเซอร์สนับสนุนการแข่งขันกีฬา การโฆษณาสินค้าที่มีชื่อพ้องกับชื่อบุหรี่ ของซาร์วีย์ สติกเกอร์ ซึ่งมีเครื่องหมายการค้าของบุหรี่อยู่ด้วย เป็นต้น ซึ่งในส่วนของกระทรวงสาธารณสุขก็ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติขึ้น

ขณะที่การรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ขยายการทำงานออกไปเรื่อยๆ บริษัทบุหรี่ต่างประเทศได้พยายามผลักดันให้มีการเปิดตลาดโดยวิธีต่างๆ ทั้งนี้ ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ได้เปิดเผยว่า หากรัฐบาลเปิดให้บุหรี่นอกเข้ามาทาง สคบ. ก็จะมีการพิจารณาทบทวนกฎหมายห้ามโฆษณาบุหรี่

คณะทำงานบุหรี่กับสุขภาพเสนอให้มีการออกกฎหมายเพื่อควบคุมการผลิตบุหรี่ โดยให้ลดสารนิโคตินเหลือ 1 มิลลิกรัม และลดสารทาร์เหลือ 20 มิลลิกรัม ในบุหรี่ 1 มวน และคณะกรรมการบริหารวิทย์กระจายเสียงและวิทย์โทรทัศน์ (กบว.) ห้ามโฆษณาบุหรี่ออกอากาศทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์

ต่อมา ทางรัฐบาลก็ได้ออกกฎหมาย ห้ามเผยแพร่ภาพการโฆษณาบุหรี่ทุกรูปแบบ และภาพท่าทางการสูบบุหรี่ ห้ามโฆษณาบุหรี่และส่งเสริมการขายบุหรี่ทุกรูปแบบ และในปี พ.ศ. 2535 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ได้นิยามคำ "โฆษณา" ไว้ในกฎหมายของไทยว่า "โฆษณา" หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดย

วิธีใดๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยิน หรือทราบความเพื่อประโยชน์ทางการค้า ซึ่งสอดคล้องกับ
กฎหมายตาม พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ มาตรา 8 ดังนี้

มาตรา 8 : ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อ หรือเครื่องหมายของผลิต
ภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้
เป็นการโฆษณาได้ หรือใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในการ
แสดง การแข่งขัน การให้บริการ หรือประกอบกิจการอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์
ให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการถ่ายทอดสดรายการจากต่าง
ประเทศ ทางวิทยุโทรทัศน์และการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ซึ่งจัด
พิมพ์นอกราชอาณาจักร โดยมีวัตถุประสงค์ให้นำเข้ามาจำหน่ายจ่าย
แจกในราชอาณาจักรโดยเฉพาะ

เล่ม ๑๐๕ ตอนที่ ๓๘

หน้า ๔
ราชกิจจานุเบกษา

๕ เมษายน ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติ
ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” หมายความว่า ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบและผลิตภัณฑ์อื่นใดที่มีส่วนประกอบของใบยาสูบหรือพืชนิโคตินาทาบาแกกุ่ม (NICOTIANATABACUM) ไม่ว่าจะใช้เสพโดยวิธีสูบ คูด คม อม เคี้ยว กิน เป่าหรือพ่นเข้าไปในปากหรือจมูก หรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้ได้ผลเป็นเช่นเดียวกัน

หน้า ๕

เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๓๘

ราชกิจจานุเบกษา

๕ เมษายน ๒๕๓๕

“หีบห่อ” หมายความว่า ซอง ห่อ หรือสิ่งบรรจุอื่นซึ่งใช้ในการหุ้มห่อบรรจุผลิตภัณฑ์ยาสูบ

“โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย ขาย แลกเปลี่ยนหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนหรือผู้ซื้อหรือผู้รับเป็นผู้มีอายุไม่ครบสิบแปดปีบริบูรณ์

มาตรา ๕ ห้ามมิให้ผู้ใดขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยใช้เครื่องขาย

มาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ขายสินค้าหรือให้บริการโดยมีการแจก แดม ให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแลกเปลี่ยนกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ แล้วแต่กรณี

(๒) ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยแจก แดม ให้หรือแลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่นหรือการให้บริการอย่างอื่นประกอบ

(๓) ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแก่ผู้นำหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบมาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดแจกจ่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบในลักษณะเป็นตัวอย่างของผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแพร่หลาย หรือเป็นการจูงใจสาธารณชนให้เสพผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้น ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นกาณีที่ตามประเพณีนิยม

มาตรา ๘ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้ หรือใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในการแสดง การแข่งขัน การให้บริการหรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อ หรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการถ่ายทอดสดรายการจากต่างประเทศทางวิทยุโทรทัศน์ และการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ซึ่งจัดพิมพ์นอกราชอาณาจักรโดยมิได้มีวัตถุประสงค์ให้นำเข้ามาจำหน่ายแจกในราชอาณาจักรโดยเฉพาะ

มาตรา ๘ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาสินค้าที่ใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นเครื่องหมายของสินค้านั้นในลักษณะที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่าหมายถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ

มาตรา ๑๐ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อขาย หรือเพื่อจำหน่ายเป็นการทั่วไป หรือโฆษณา สินค้าอื่นใดที่มีรูปลักษณะทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นสิ่งเลียนแบบผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภทบุหรี่กานาเรต หรือบุหรี่ยี่ห้อตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ หรือหีบห่อผลิตภัณฑ์ดังกล่าว

มาตรา ๑๑ ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จะขายได้จะต้องมีส่วนประกอบตามมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบมีหน้าที่ต้องแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ให้กระทรวงสาธารณสุขทราบตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ยาสูบใดมีส่วนประกอบไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้มีการขายหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้น

มาตรา ๑๒ ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบต้องแสดงฉลากที่หีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ ก่อนที่จะนำออกจากแหล่งผลิตหรือก่อนที่จะนำเข้ามาในราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการแสดงฉลากและข้อความในฉลากให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ผู้ใดขายผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีได้แสดงฉลากตามที่กำหนดในมาตรา ๑๒ บนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ

มาตรา ๑๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ

(๑) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น หรือเข้าไปในยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจค้นในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) นำผลิตภัณฑ์ยาสูบในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ

(๓) ออกหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หลักฐานหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นมาประกอบการพิจารณาได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๑๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

หน้า ๗

เล่ม ๑๐๕ ตอนที่ ๓๘

ราชกิจจานุเบกษา

๕ เมษายน ๒๕๓๕

มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔ หรือมาตรา ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ หรือมาตรา ๑๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๒๐ ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผู้ใดไม่แจ้งรายการหรือแจ้งรายการไม่ครบถ้วน หรือแจ้งรายการอันเป็นเท็จ หรือขายหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๑ ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๒๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๒๓ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๔ ในกรณีและผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๑ เป็นผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำของนิติบุคคลนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย

มาตรา ๒๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อานันท์ ปันยารชุน

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับในทางการแพทย์ว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบทำให้เกิดโรคมะเร็งแก่ผู้บริโภค รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อปอดทารกในครรภ์ในกรณีที่ผู้บริโภคนำสูดตั้งครรรภ์ และยังเป็นผลร้ายแก่ผู้ที่อยู่ใกล้เคียงกับผู้บริโภคอีกด้วย แต่ในปัจจุบันนี้ยังไม่มียกกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยเฉพาะ ทำให้มีการโฆษณาและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ของเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ ทำให้เป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการป้องกันโรคมะเร็งอันเกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535

มาตรา	บทบัญญัติ	มาตรา	โทษ
4	ห้ามขาย แลกเปลี่ยน ใ้บุหรี่ปั๊วบุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี	17	จำคุก 1 เดือน ปรับไม่เกิน 2,000 บาท
5	ห้ามขายโดยใช้เครื่องขาย	17	จำคุก 1 เดือน ปรับไม่เกิน 2,000 บาท
6	ห้าม : (1) ขายสินค้าให้บริการ โดย แจก, แคม, ใ้, แลกเปลี่ยน กับบุหรี่ปั๊ว (2) ขายบุหรี่ปั๊ว โดย แจก, แคม, ใ้, แลกเปลี่ยน กับสินค้าอื่น/บริการ เป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อบุหรี่ปั๊ว หรือ ผู้นำหีบห่อแลกเปลี่ยน/แลกซื้อ (3) ใ้/เสนอใ้สิทธิใ้ในการเข้าขงการแข่งขัน, การแสดง, การให้บริการ เป็น การตอบแทนแก่ผู้ซื้อบุหรี่ปั๊ว หรือ ผู้นำหีบห่อบุหรี่ปั๊วมาแลกเปลี่ยน/แลกซื้อ	18	ปรับไม่เกิน 20,000 บาท
7	ห้าม แจก บุหรี่ปั๊วเป็นตัวอย่างใ้ใ้แก่หลาย (ยกเว้นการใ้ตามประเพณีนิยม)	18	ปรับไม่เกิน 20,000 บาท
8	ห้าม โฆษณา หรือ แสดงเครื่องหมาย ในสิ่งพิมพ์, วิทยู, โทรทัศน์, สื่ออื่น ห้าม ใ้ชื่อบุหรี่ปั๊ว ในการแสดง, การแข่งขัน, การให้บริการ (ยกเว้นสิ่งพิมพ์จากนอกราชอาณาจักร รายการถ่ายถอดสดจากต่างประเทศ)	19	ปรับไม่เกิน 200,000 บาท
9	ห้ามโฆษณา สินค้าที่ใ้ชื่อบุหรี่ปั๊วเป็นเครื่องหมายของสินค้านั้น	18	ปรับไม่เกิน 20,000 บาท
10	ห้าม ผลิต นำเข้า โฆษณา สินค้าที่เลียนแบบบุหรี่ปั๊วหรือซองบุหรี่ปั๊ว	18	ปรับไม่เกิน 20,000 บาท
11	ผู้ผลิต หรือ ผู้นำเข้า ต้องแจ้งรายงานส่วนประกอบของบุหรี่ปั๊วใ้ กระทรวงสาธารณสุข	20	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 100,000 บาท
12	ผู้ผลิต หรือ ผู้นำเข้า ต้องแสดงฉลากที่ของบุหรี่ปั๊วตามหลักเกณฑ์ของ กระทรวงสาธารณสุข		ปรับไม่เกิน 100,000 บาท
13	ห้ามผลิตบุหรี่ปั๊วที่มีใ้ได้แสดงฉลากตามมาตรา (12)	22	ปรับไม่เกิน 20,000 บาท